

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«БЕРЕЖАНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Наукова бібліотека

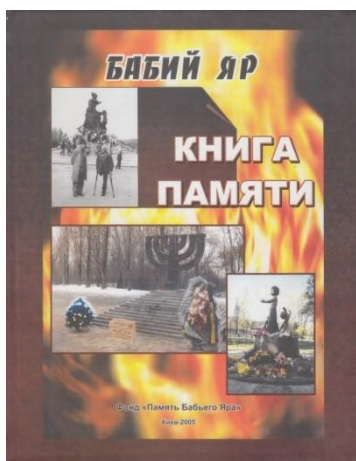

**Віртуальна виставка
«Уроки минулого: історія Голокосту»**

Бережани

Голокост – одна з найбільш вивчених сторінок світової історії, але водночас одна з найбільш ідеологічно заангажованих. На сьогодні зібрано величезний масив наукових і документальних публікацій про Голокост. В Україні в 2002 році для дослідження питання Голокосту заснували окрему наукову інституцію – Український центр вивчення Голокосту.

Уже в середині ХХ століття слово «голокост» почало вживатися у пресі для позначення хвилі терору проти єврейського населення Європи, розпочатого Адольфом Гітлером. У 50-х рр. ХХ століття це слово стало загальноживаним по відношенню до політики винищення нацистами під час Другої Світової Війни євреїв та інших народів Європи.

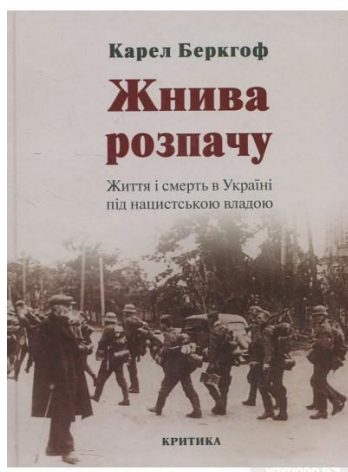

Бабий Яр : Книга пам'яті / Евр. совет України. Фонд «Пам'ять Баб'єго Яру» ; Сост. И. Левитас. — К. : [Сталь], 2005. — 569, [1] с. : фотоил.

У книзі відображені результати багаторічних пошуків історика і літератора І. М. Левитаса і досліджень, продовжених і нині проводяться Єврейською радою України та фондом «Пам'ять Бабиного Яру».

Коротко викладена історія трагічних подій, уточнено місце розстрілів. Описано пошуки свідків трагедії, а також документів і фотографій, які стали потім музейними експонатами.

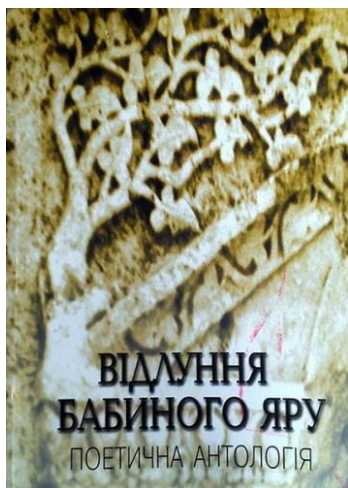
Наведено найбільш повний список розстріляних – не тільки євреїв, а й людей інших національностей, в основному українців і росіян. Представлені фотографії, що розповідають про відвідування Бабиного Яру керівниками України, зарубіжних країн і численними гостями Києва.

Беркгоф, Карел.

Жнива розпачу : життя і смерть в Україні під нацист. владою / Карел Беркгоф ; [пер. з англ. Т. Цимбал ; наук. ред. пер. В. Гриневич]. — К. : Критика, 2011. — 454, [1] с. : іл., табл.

Монографію голандського історика Карела Беркгофа присвячено дослідженню повсякденного життя та стратегій виживання під нацистською окупацією в 1941–1944 роках населення «найбільшої колонії нацистської Німеччини» – Райхскомісаріату Україна, який охоплював чималу частину українських теренів. Будучи прихильником антропологічного підходу, автор наголошує саме «людську» історію, а не політичну чи інституційну, і територіальну, а не національну чи етнічну, і тому не обмежується самими лише українцями, а приділяє належну увагу всім мешканцям краю, зокрема описує геноцид євреїв і ромів, становище росіян і «фольксдойчів», українсько-польський конфлікт на Волині тощо. Окремо зіставлено побут на селі та в місті, досліджено долю військовополонених, советський і націоналістичний партизанські рухи, феномен колаборації, перебіг примусових депортацій, культурне та релігійне життя. Особливо важливим є висвітлення штучного голоду в Києві, який автор порівнює з Голодомором 1933–1934 років, а також аналіз етнічних ідентичностей та політичних лояльностей і висновок про вплив советських репресивних практик на творення ментальності, що зумовила брак солідарності й опору окупантам в обставинах терору та масового нищення. Зіперта на дуже широкий масив архівних документів, публікацій і опитувань, монографія стала, на думку критиків, взірцево новаторською, проривною та найгрунтовнішою студією свого предмета. Вона стане в пригоді і фахівцям – історикам, соціологам, культурологам, політологам, і всім, хто цікавиться історією Другої світової війни та України в ХХ столітті.

Відлуння Бабиного Яру : Поетич. антол. / [Ред. та упоряд. Ю.Каплан]. — 3-є вид., допов. — К. : ЮГ, 2006. — 167 с. : іл., [2] арк. іл.

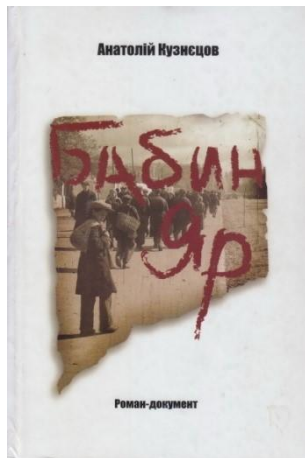
Антологія «Відлуння Бабиного Яру» пропонує поетичні твори єврейських, українських і російських авторів, писані в різний час, з різною мірою особистої причетності до жахливої події, але об'єднані однаковим болем і однаковою непозбутністю пам'яті. Тут є і непосредньо емоційний відгук на пережите, як-от вірші 1941-43 років Людмили Титової, що їх розшукав упорядник антології Юрій Каплан, поезії-нагадування (Сава Голованівський, Віталій Заславський, Абрам Кацнельсон та ін.) і глибокі медитації та історіософські роздуми (Павло Антокольський, Микола Бажан, Наум Коржавін, Дмитро Павличко).

Історична пам'ять про війну та Голокост : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : Київ, 28-30 верес. 2012 р. : присвяч. 71-й річниці трагедії Бабиного Яру : [ст. та повідомл.]. — Д. : Ткума, 2013. — 259 с.

Збірка містить наукові статті та доповіді, присвячені різним аспектам історії Голокосту та пам'яті про нього в контексті української та всесвітньої історії.

Рекомендована науковим співробітникам, аспірантам, студентам, вчителям та всім, хто цікавиться історією

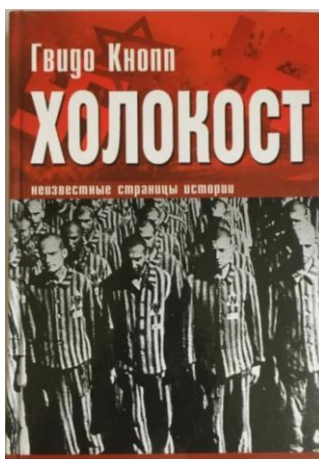

Кузнецов, Анатолій.

Бабин Яр / Анатолій Кузнецов. — К. : Самміт-Книга, 2012. — 351 с., [8] арк. іл. — (Програма "Українська книга").

Автор книги Анатолій Васильович Кузнецов народився та виріс у Києві, на Куренівці, неподалік від великого яру, назва якого свого часу була відома тільки місцевим мешканцям: Бабин Яр. Перед війною це було місце дитячих забав. Більш ніж 2 роки воно було забороненою зоною, з дротом під високим струмом, з табором, на заслонах якого було написано, що по кожному, хто наблизиться, буде відкрито вогонь. Далі відразу, в один день, Бабин Яр став відомим усьому світу. Кожного дня тут розстрілювали євреїв, росіян, українців...

Про цю книгу краще за все сказати словами самого автора: «Я пишу так, начебто присягаюся за юридичне свідчення на найвищому чесному суді і відповідаю за кожне своє слово. У цій книзі оповіджено тільки правду — ТАК ЯК ЦЕ БУЛО».

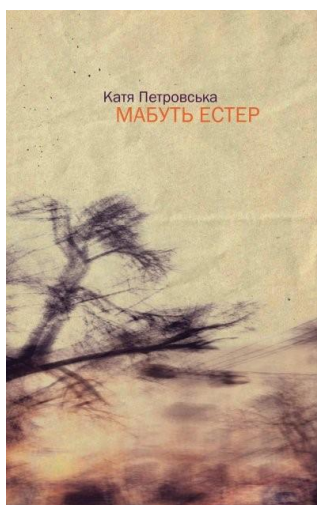

Кнопп, Гвидо.

Холокост : Неизвест. страницы истории / [Пер. А.Дмитришин]. — Х. : Кн. клуб семейн. досуга, 2007. — 333, [1] с., [8] л. фотоил.

Добірка документів Гвідо Кнопп (до сих пір найповніша) про геноцид європейських євреїв нацистами, побудована на новітніх даних,

багаторічних дослідженнях, а також до цього часу не опублікованих архівних матеріалах, дає точну картину Голокосту. Автор описує шлях від Нюрнберзьких расових законів до Ванзейської конференції з її постановою про «остаточне рішення», від депортацій єврейського населення до звільнення в'язнів концтаборів союзниками. Пронизливий опис найжахливіших сторінок німецької історії.

Петровська, Катя. Мабуть Естер : історії / Катя Петровська ; з нім. пер. Юрко Прохасько ; післямова Петра Рихла. — Чернівці : Книги – ХХІ, 2016. — 227 с. : іл.

Книга Каті Петровської «Мабуть Естер» піднімає й досі замовчувану в нашій літературі проблему Голокосту, що був учинений німецьким нацизмом на українських теренах, зокрема в одному з київських урочищ, сумно відомому як Бабин Яр. У ньому були розстріляні не тільки євреї Києва та прилеглих до нього територій, але й чимало українських патріотів, серед них і відома поетеса Олена Теліга. Про це свого часу були написані талановиті твори російських авторів – етапний вірш Євгенія Євтушенка та роман Анатолія Кузнецова. І ось у Німеччині з'явилася книга киянки за походженням Каті Петровської, яка оповідає про ті далекі трагічні події крізь призму подій сімейної хроніки. Книга отримала великий резонанс у світі й вже перекладена на 18 мов. Видавництво «Книги – ХХІ» пропонує український переклад книги. Переклав її відомий український перекладач Юрко Прохасько, післямову написав редактор проекту Петро Рихло

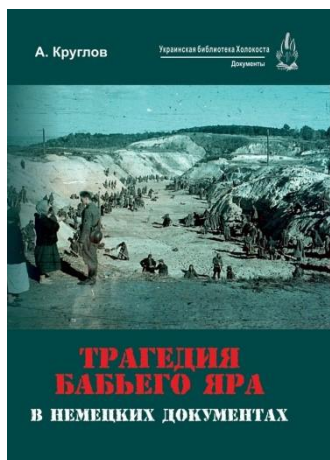

Бабин Яр : трагедія, історія, пам'ять : 1941-2011 / Нац. іст.-мемор. заповідник "Бабин Яр" ; авт.-уклад. І. М. Левітас. — К. : [б. в.], 2011. — 591 с. : іл.

Ця книга – своєрідний дайджест інформації про трагедію Бабиного Яру. Дайджест найбільш повний і

найбільш різноплановий. Він охоплює сторони трагедії, які мало, або зовсім не висвітлювалися раніше. До них відноситься інформація про єврейських дітей, розстріляних у Бабиному Яру, окремі матеріали пов'язані з визначенням конкретного місцезнаходження Бабиного Яру.

Докладно висвітлено моральний подвиг киян – людей різних національностей, які ризикуючи не тільки своїм життям, а й життям своїх дітей рятували євреїв від неминучого розстрілу. Природно, що більшість рятівників були українцями. Були серед них і росіяни, поляки, татари, білоруси, вірмени, французенка і навіть німці.

Круглов, Александр Иосифович.

Трагедия Баб'єго Яру в німецьких документах / А. Круглов. — Д. : Ткума, 2011. — 147 с. : ил., портр. — (Українська бібліотека Холокосту. Документи).

Книга присвячена відображенню трагедії Бабиного Яру в німецьких документах, багато з яких публікуються вперше. Розкривається роль вермахту в цій трагедії, зокрема, в підготовці масових вбивств, простежується ступінь участі в цих вбивствах різних німецьких каральних органів, персоніфікується пряма і непряма відповідальність за вбивства євреїв, дається критичний аналіз проблеми кількості жертв-євреїв, розглядається ставлення німців до цієї трагедії, особливо спроби порятунку євреїв з боку окремих німців.

Книга рекомендована вченим, професійним історикам, політологам, викладачам, аспірантам, студентам і всім тим, хто цікавиться історією Голокосту і історією Другої світової війни.

Яп Танья.

П'ятдесят питань про антисемітизм.

Переклад з англ. О.Тимченко, редактори В.Лихачов, Л.Фінберг. – К.: Дух і Літера, 2009. – 176 с

Книга Я. Танья – це спроба автора відповісти на типові питання про феномен антисемітизму в історії та в сучасному житті. Книга розрахована на численну

аудиторію, а також може використовуватись як навчальний посібник в курсах про толерантність.

**ЩОДЕННИК
ЛЬВІВСЬКОГО ГЕТТО**

СПОГАДИ РАБИНА ДАВИДА КАХАНЕ

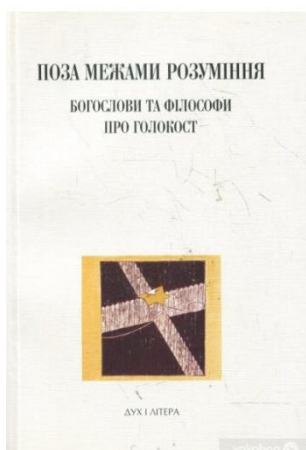
Давида Кахане

**Щоденник Львівського гетто. Спогади рабина .
Видання друге. Упорядн. Ж.Ковба. – К.: Дух і Літера,
2009. – 277 с.**

Ця книга свідчення духовної особи, рабина Давида Кахане про трагічну долю львівських євреїв періоду фашистської окупації, про власний порятунок, порятунок дружини й доньки у монастирях Студійського уставу, резиденції митрополита Шептицького.

Вперше подаються спогади українців галичан про рабина Кахане, інформація про галицьких рабинів і католицьке духовенство часів Другої світової війни.

Становить інтерес для істориків, краєзнавців, тих, хто цікавиться історією, сучасністю, перспективою міжнаціональних взаємин.

Поза межами розуміння(богослови та філософи про Голокост).

Видання друге. За ред. Джона К.Рота і Майкла Беренбаума. К.:Дух і Літера,2009.-432с.

Цю книгу варто прочитати кожному, хто серйозно ставиться до життя. Багато чого ляже на душу і нагадає, і змусить замислитися: що ж це відбувалося (і відбувається) з нами "у цьому світі без Бога і без людей»?! - Як гірко висловився один із авторів цих текстів.

Англomовне видання цієї книги здійснене завдяки зусиллям двох провідних філософів, дослідників Голокосту - «християнина з Клермонта» Джона К. Рота і «іудея з Вашингтона» Майкла Беренбаум. «У наш план, -

зазначають вони у своїй передмові, - входило повернути увагу до творів, неодноразово цитованим дослідниками Голокосту».

Отже, більше двох десятків відомих єврейських і християнських філософів, мислителів, літераторів, переважно тих, хто пережив людиноненависницьку дійсність фашистських концтаборів і гетто, свідчать про Голокост - зловісну спробу остаточного знищення європейського єврейства гітлерівськими нацистами у період 1939-1945 років.

Українське видання цієї книги, здійснене напередодні 60-річчя трагедії Бабиного Яру, ніби підсумовує тему горя і болю, що випали на долю єврейського народу в «цивілізованому» ХХ столітті.

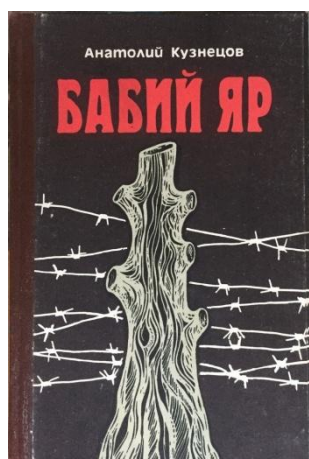

Норман Кон

Привід для геноциду. Міф про всесвітню єврейську змову і "Протоколи сіонських мудреців"

К: Самміт-Книга ,2011.-352 стор.іл.

Антисемітизм - одна з найтемніших плям історії ХХ століття. Зазирнути в неприємну передісторію Голокосту, розкрити його рушійні сили, соціальні та психологічні фактори його заразливості, а також розплутати незбагнений клубок історичних манівців, якими антисемітизм проторував шлях на головну сцену історії ХХ століття - таке завдання книжки британського історика Нормана Кона (1915-2007), котрий спеціалізується на вивченні апокаліптичних релігійних світоглядів.

А. Кузнецов

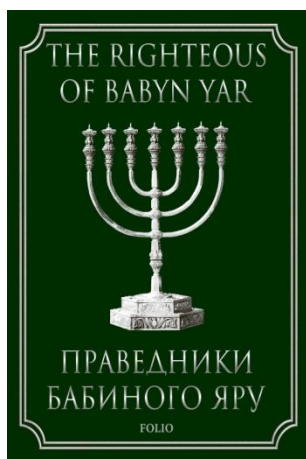
Бабий яр роман-документ.- Киев.: Рад.письмэннык, 1991.- 352 с.

Сорок первый... Растерзанный, истекающий кровью Киев. 29 сентября. Толпы евреев, жителей всех районов города, тоскливыми потоками вливаются в медленно

текущую Дехтяревскую улицу. На лицах смятение, страх, безысходность. Плачут дети. Застывшие слезы в глазах стариков. В них - вечность. Маленьких, немощных и престарелых везут в колясках и на подводах, вперемежку с нехитрым домашним скарбом, никому не нужной мебелью, детскими матрацами, куклами, узелками с едой...

Дорога в бессмертие оканчивается через два километра, на узком выступе глубокого оврага, расстрелянного, как и люди. Внизу - одна из самых огромных братских могил...

Памятники бывают разными. Роман-документ Анатолия Кузнецова "Бабий Яр" является памятником одной из самых страшных человеческих трагедий второй мировой войны...

Левітас І. Праведники Бабиного Яру / І. Левітас. – Харків : Фоліо, 2016. – 460 с.

У роки Другої світової війни багато людей, незважаючи на смертельну небезпеку для їхнього життя, врятували тисячі принижених та переслідуваних громадян своєї країни – євреїв, яких нацисти прирекли на смерть тільки за національну приналежність. Таких людей назвали Праведниками. Цього звання удостоєні 2515 громадян України. В нашій країні немає області чи міста, де б не жили такі люди. Про них і розповідає наша книжка.

До переліку Праведників додані імена людей, які отримали це звання після 2008 року.

Геноцид ромів України в період Другої світової війни: вивчення, викладання, комеморація. матеріали науково-практичної конференції, Київ, 4 жовтня 2016 р. – Київ : Український центр вивчення історії Голокосту, 2016. – 230 с.

Видання містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Геноцид ромів України в

період Другої світової війни: вивчення, викладання, комеморація», яку було проведено у Києві 4 жовтня 2016 р. спільними зусиллями Українського центру вивчення історії Голокосту, Українського інституту національної пам'яті, Національного музею історії України у Другій світовій війні, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та німецького фонду «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє» (EVZ).

Конференція стала можливою у результаті співпраці урядових органів, державних академічних установ, громадських інституцій та міжнародних організацій у справі гідного вшанування пам'яті ромських жертв Бабиного Яру та багатьох інших ромських громад, які загинули під час війни та окупації.

Видання розраховано на всіх, кого цікавить доля етнічних груп на теренах України в роки Другої світової війни, проблеми колективної пам'яті, історії геноциду.